

Sygn. akt II Ca 302/14

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Małgorzata Klesyk (spr.)**

Sędziowie: **SSO Sławomir Buras**

SSO Cezary Klepacz

Protokolant: protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 września 2014 r.

sprawy z wniosku R. S. (1), R. S. (2), K. S. (1), T. S., M. S. i K. S. (2)

z udziałem J. P., Z. G., M. G. (1), M. P., M. G. (2), M. G. (3) i A. G.

o stwierdzenie nabycia spadku po P. G.

na skutek apelacji uczestnika M. G. (1) od postanowienia Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 29 października 2013 r., sygn. akt VIII Ns 563/13

postanawia: zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie II (drugim) przez uchylenie zawartego w nim rozstrzygnięcia; orzec, że wnioskodawcy i uczestnicy ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ca 302/14

UZASADNIENIE

Wnioskiem złożonym do Sądu Rejonowego w Kielcach w dniu 12 listopada 2012 roku A. S. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po swoim ojcu P. G., który zmarł w dniu 2 listopada 1998 roku w P. w ogólności i do gospodarstwa rolnego w oparciu o przepisy ustawy.

Uczestnicy: J. P., Z. G., M. G. (1), M. G. (2) oraz M. G. (3) przyłączyli się do wniosku A. S., z tym, że M. G. (2) zaprzeczył, by w skład spadku po P. G. wchodziło gospodarstwo rolne. Uczestnik wskazał, że zostało ono przekazane J. G. (1) i jego żonie A. G. umową darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego z dnia 12 stycznia 1995 roku, rep. (...)

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 29 października 2013 roku Sąd Rejonowy w Kielcach w sprawie sygn VIII Ns 563/13 orzekł, że spadek po P. G. na podstawie ustawy nabyły dzieci: A. S., J. P., Z. G., J. G. (1) oraz wnuk M. G. (1) po 1/5 części każde z nich. W punkcie II wymienionego postanowienia Sąd stwierdził, że gospodarstwo rolne wchodzące w skład spadku po P. G. gospodarstwo rolne na podstawie ustawy dziedziczą dzieci: A. S., J. P., Z. G., J. G. (1) po 1/4 części każde z nich. Orzeczono także, że wnioskodawcy i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalenia faktyczne przedstawiały się następująco.

Sąd Rejonowy ustalił, że umową darowizny z dnia 12 stycznia 1995 roku P. G. przekazał na rzecz syna J. G. (1) i jego żony A. G. gospodarstwo rolne położone we wsi P. o łącznej powierzchni 4,42 ha oraz udział wynoszący 5/8 części we własności nieruchomości położonej w M. I o powierzchni 1,14 ha. Jednak w chwili śmierci P. G. miał jeszcze udział w wysokości 1/4 części w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości M. P. o powierzchni 1,13 ha, które spadkodawca nabył w drodze dziedziczenia po zmarłej 6 stycznia 1989r żonie H. G. w oparciu o postanowienie o stwierdzenie nabycia spadku z dnia 7 lipca 1993r ze sprawy sygn Ns664/93..

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd I instancji uznał, że w skład spadku po P. G. wchodzi udział w wysokości 1/4 części w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości M.P. o powierzchni 1,13 ha. Na podstawie ustawy gospodarstwo to nabyła czwórka jego żyjących dzieci. Sąd stwierdził, że M. G. (1), wnuk spadkodawcy po zmarłym 24 stycznia 1986r synu J. G. (2), w chwili otwarcia spadku nie pracował stale w gospodarstwie rolnym. Utrzymywał się on z pracy w klubie piłkarskim a w gospodarstwie rolnym pracował sporadycznie, sezonowo, świadcząc pomoc członkom swojej rodziny. Sąd Rejonowy podkreślił, że M. G. (1) nie miał przygotowania zawodowego do pracy w rolnictwie, nie był osobą małoletnią ani niezdolną do pracy i z tych powodów nie spełnił żadnej z przesłanek z art. 1059 k.c. obowiązującego na datę otwarcia spadku, pozwalających na dziedziczenie gospodarstwa rolnego po zmarłym P. G..

Apelację od wymienionego postanowienia wniósł uczestnik M. G. (1), zaskarżając je w punkcie II, co do dziedziczenia gospodarstwa rolnego i zarzucił błąd ustaleń w ocenie praktycznych jego możliwości do prowadzenia gospodarstwa rolnego, argumentując, że przepisy odnośnie dziedziczenia gospodarstwa rolnego należy obecnie stosować liberalnie. Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt II przez stwierdzenia, że także on w 1/5 części dziedziczy z ustawy gospodarstwo rolne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była o tyle skuteczna, że doprowadziła do zmiany zaskarżonego postanowienia w pkt II przez uchylenie zawartego w nim rozstrzygnięcia.

Po pierwsze należy wskazać, że w świetle ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy zarzut uczestnika M. G. (1) podniesiony w apelacji a dotyczący błędu w ocenie praktycznych możliwości M. G. (1) do prowadzenia gospodarstwa rolnego nie mógł okazać się zasadny. Sąd odwoławczy ustalił bowiem, że w skład spadku po P. G. nie wchodziło gospodarstwo rolne, a wobec tego bez znaczenia pozostaje ocena możliwości prowadzenia przez skarżącego gospodarstwa rolnego.

Sąd odwoławczy nie podzielił ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji, że w skład spadku po P. G. wchodzi udział w wysokości 1/4 części w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości M. P. o powierzchni 1,13 ha, który spadkodawca nabył w drodze dziedziczenia po swojej żonie H. G.. Sąd Okręgowy po uzupełnianiu postępowania dowodowego dokonał własnych ustaleń stanu faktycznego, które przedstawiają się następująco.

Spadkodawca P. G. umową darowizny z 18 kwietnia 1957 roku nr rep (...) zawartą w (...) w K. nabył od ojca J. G. (1) udział w 1/2 nieruchomości zawierającej powierzchnię 5, 75 ha z budynkami stanowiącą północną połowę osady zapisanej w tabeli nadawczej wsi M. pod nr 2, dla którego w Sądzie Rejonowym w Kielcach prowadzony jest zbiór dokumentów o numerze (...) (zaświadczenie z (...) z 30 sierpnia 2001r k-5 akt INs 260/03). Gospodarstwo to odpowiada działkom położonym w P. oznaczonym w ewidencji gruntów numerami (...) o łącznej powierzchni 4,42 ha (mapa z k-8 akt Ns 260/03).

Spadkodawca P. G. i jego żona H. G. na podstawie aktu własności ziemi z dnia 4 maja 1976r nr (...) wydanego przez Naczelnika Gminy M. byli też współwłaścicielami na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości położonej we wsi M. I oznaczonej w ewidencji nieruchomości nr (...) o powierzchni 1,13 ha. (k.221 akt własności ziemi)

W wyniku scalenia gruntów zatwierdzonego decyzją Wojewody K.nr (...)z dnia 9 stycznia 1980 roku za wykazaną w akcie własności ziemi nr (...)działkę o nr (...)o pow. 1,30 ha wydzielono ekwiwalent w postaci działki nr (...)o powierzchni 1,14 ha. (k. 252-253 opis, mapa i wypis z rejestru gruntów)

Postanowieniem z dnia 7 lipca 1993 roku Sąd Rejonowy w Kielcach stwierdził, że spadek po H. G. w ogólności i co do gospodarstwa rolnego nabyli jej mąż P. G. w $\frac{1}{4}$ i czworo dzieci ; J. P., A. S., Z. G., J. G. (1) oraz wnuk M. G. (1) w wysokości po $\frac{3}{20}$ części każde z nich. W treści wniosku w tej sprawie P. G. wskazał, że w skład spadku po żonie H. G. weszło gospodarstwo rolne położone we wsi M. P. o powierzchni 1,13 ha objęte (...) nr (...), zaś na rozprawie w dniu 6 lipca 1993r wyjaśnił, że chodzi też o gospodarstwo w P. o powierzchni około 5 ha.. (k.2,20v, 25 akt sprawy Ns 664/03).

Umową darowizny z dnia 12 stycznia 1995 roku, sporządzoną w formie aktu notarialnego rep.(...)P. G.darował synowi J. G. (1)i synowej A. G.**własność** nieruchomości zabudowanej nabytej na podstawie umowy darowizny z 1957 położonej we wsi P.o łącznej powierzchni 4,42 ha, dla której prowadzony jest w Sądzie Rejonowym w Kielcach zbiór dokumentów o nr (...). Ponadto spadkodawca przekazał J. G. (1)i A. G.udział w wysokości $\frac{5}{8}$ części własności nieruchomości niezabudowanej położonej we wsi M.I, oznaczonej numerem 923 o łącznej powierzchni 1,14 ha którą wraz z żoną nabył na podstawie (...)z 4 maja 1976r nr (...).ON.(...)(k-46- 48 umowa darowizny z 12 stycznia 1995roku).

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2003r w sprawie sygn INs 260/03 Sąd Rejonowy w Kielcach stwierdził , że spadkodawca P. G. i jego żona H. G. stali się z mocy prawa z dniem 4 listopada 1971r współwłaścicielami nieruchomości rolnej położonej w P. o łącznej powierzchni 4,42 ha składającej się z działek nr (...) posiadającej zbiór dokumentów nr (...).

Obecnie toczy się sprawa o wznowienie postępowania w sprawie sygn INs 260/03 ze skargi A. G., żony J. G. (1), w której wnosi ona o oddalenie wniosku w całości twierdząc ,że w dacie 4 listopada 1971r gospodarstwo to miało uregulowany stan prawny na P. G. (k-43odpis skargi oraz wyjaśnienia M. G. (1) na rozprawie w dniu 22 września 2014r.) .

Z powyższych dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych wynika jednoznacznie, że w dacie śmierci, tj. w dniu 2 listopada 1998 roku spadkodawca P. G. nie był właścicielem żadnego gospodarstwa rolnego, bowiem umową darowizny z dnia 12 stycznia 1995 roku przekazał J. G. (1) i A. G. wszelkie prawa własności mu przysługujące .

Przekazał udział w wysokości $\frac{5}{8}$ części we własności nieruchomości położonej w miejscowości M.I o powierzchni 1,14 ha oznaczonej nr (...), która została nabyta jako ekwiwalent w scaleniu za działkę nr (...)o powierzchni 1,13 ha objętą (...)nr (...). Z powyższych rozważań wynika jednoznacznie, że P. G.i H. G.nigdy nie byli jednocześnie właścicielami obu tych działek. Spadkodawca i jego żona do scalenia z dnia 9 stycznia 1980 byli właścicielami działki nr (...)a po tym dniu działki nr (...), w której swojego udziału spadkodawca się wyzbył w/w aktem z 1995r.

Co do gospodarstwa w P. o powierzchni 4,42 ha Sąd Okręgowy stwierdza, że niezależnie od wyniku sprawy o wznowienie postępowania w sprawie o uwłaszczenie w skład spadku po P. G. nie wchodzi nawet udział w tym gospodarstwie rolnym . Umową z 1995roku przekazał on własność całego gospodarstwa rolnego przy przyjęciu, jak w treści tego aktu , że jest jego wyłącznym właścicielem na podstawie umowy z 1957r. Uwzględnienie skargi o wznowienie potwierdzi ten stan prawny. Natomiast uznając prawomocność rozstrzygnięcia w sprawie o uwłaszczenie P. G. był właścicielem w $\frac{5}{8}$ tego gospodarstwa ($\frac{1}{2}$ na zasadzie małżeńskiej wspólności majątkowej i $\frac{1}{4}$ z $\frac{1}{2}$ z tytułu nabycia spadku po żonie). Ponieważ przekazał własność całości a skutecznie mógł to uczynić tylko w udziale $\frac{5}{8}$ uznać należy, że wyzbył się całego należnego mu udziału w tym gospodarstwie.

Z powyższych rozważań Sąd Okręgowy wywodzi, że w dacie śmierci, tj. w dniu 2 listopada 1998 roku spadkodawca P. G. nie był właścicielem żadnej nieruchomości mającej charakter gospodarstwa rolnego, bowiem niesporne jest iż innych gruntów rolnych poza opisanymi nie posiadał.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie II poprzez uchylenie znajdującego się w nim rozstrzygnięcia.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

SSO S Buras SSO M Klesyk (spr) SSO C Klepacz